

AHISKA TÜRKLERİNİN KÖYLERİNE YERLEŞTİRİLEN GÜRCÜLER HAKKINDA BİR BELGE

Ruşçadan Çeviren: Nilüfer MUTLU

Gizlidir

SSCB Halk Komiserleri
Sovyeti
Başkan Yardımcısı

Yoldaş L. P. BERİA'ya

Gürcistan SSC sınır ilçelerinde göçmen kolhozlarının durumuna dair.

Sizin bildiğiniz gibi Devlet Savunma Komitesininin 31 Temmuz 1944 tarihli 6279cc sayılı karnamesini yerine getirmek üzere, devlet sınırını koruma şartlarını iyileştirmek için Gürcistan SSC sınır (Ahıska, Adigön ve Aspinza) ilçelerine, 1944-1945 yılları kış döneminde dağlık ilçelerden (Zestafoni, Orconikidze, Çiatura, Çar, Oç, Mayakovski, Borcom, Duşeti vb) nüfusu yaklaşık 27 bin kişi olmak üzere 6.339 kolhozcu hanesi göç ettirilmişti. Bunlardan 2.359 hane Ahıska ilçesine, 3.025 hane Adigön ilçesine ve 955 hane de Aspinza ilçesine iskân edilmiştir.

Göçmenlerden 83 yeni kolhoz oluşturulmuş ve göçmen çiftlikleri, yeteri kadar ekin sahası, 10 bin üzerinde büyükbaş hayvan ve 15 bin koyun ile keçi teslim almışlardır. Bütün göçmen kolhozculara, hane başına 0,75 hektar büyüklüğünde ferdi toprak sahası, ayrıca erzak kredisi şeklinde 300-500 kg mısır tahsis edilmiştir.

Birtakım tedbirler alınması sonucunda göçmen hanelerinin neredeyse tamamı yeni ikamet yerlerinde kökleşmiş olup tatminkâr şekilde çalışmaktadırlar. Ancak kolhozcular, buradan göç ettirilen Türki nüfusa ait olup çoğu yarı harabe, yıkık dökük toprak yapılardan ibaret evlere iskân edildiklerinden dolayı göçmenler arasında ciddi itirazlar çıkmakta ve eski erlerine dönme eğilimine yol açmaktadır. Çünkü toprakları yetersiz

Секретно

ЗАМЕСТИТЕЛЮ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ СОВЕТА НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ
С О В Е Т А С С С Р

Товарищу Л. П. Б Е Р И А

О состоянии переселенческих
колхозов в пограничных райо-
нах Грузинской ССР.

Как Вам известно, во исполнение постановления Государственного Комитета Обороны от 31 июля 1944 года за №6279сс, в целях улучшения условий охраны государственной границы, в пограничные районы Грузинской ССР (Ахалцихский, Адигенский и Аспиндзский) в зиму 1944-1945 годов было переселено из горных районов (Зестафонского, Ордоникидзевокого, Чиатурского, Чхарского, Онского, Маяковского, Боржомского, Думетского и т.д.) 6.339 хозяйств колхозников, с населением до 27 тысяч душ, из коих расселены в Ахалцихском районе 2.359 хозяйств, в Адигенском - 3.025 хозяйств и в Аспиндзском - 955 хозяйств.

Из переселенцев организованы 83 новых колхоза, которые получили достаточное количество пахотных земель, свыше 10 тыс. голов крупного рогатого скота и 15 тыс. голов овец и коз.

Все колхозники-переселенцы получили приусадебные участки в размере 0,75 га на хозяйство и продовольственную базу от 3 до 5 центнеров кукурузы.

В результате проведения ряда мероприятий, почти все переселенческие хозяйства закрепились на новом местожительстве и работают удовлетворительно. Однако, то обстоятельство, что колхозники были расселены в оставшихся после переселения турецкого населения жилых домах, которые представляют из себя, в большинстве случаев, полуразрушенные землянки, вызывает серьезное

olsa bile oralarda daha iyi konutlarda oturuyorlardı. Bunun dışında birçok göçmen kolhozu, kaliteli içme suyundan yoksun olup çay suyu kullanmaktadır ve dolayısıyla kolhozcular salgın hastalıklara yakalanıyorlar.

Göçmen kolhozları, 1945 yılında tarım çalışmalarını iyi yapmışlardır, fakat aşırı kuraklık yüzünden oldukça yetersiz ürün almışlardır. Bundan dolayı bazı göçmen kolhozlarında ekmeçlik hububat sağlanamamıştır. Sınır ilçelerindeki göçmen kolhozlarının kalıcı hâle gelmesi için toprak yapılarında oturan kolhozculara

yeni konut yapılması, yararsız hâle gelmiş evlerin tamir edilmesi ve rehabilitasyonu için kolhozculara ciddi yardım gerekmektedir. Bundan başka içme suyu olmayan göçmen kolhozlarında su tesisatı kurulmalıdır.

Gürcistan Komünist (Bolşevikler) Partisi MK ve Gürcistan SSC Sovnarkomu (Başbakanlık) 1947 sonuna kadar göçmen kolhozcular için 2.240 yeni konut inşa edilmesine, 3.371 konutun ana tamiratının yapılmasına ve toplamı 81,81 km olmak üzere 19 su tesisatı kurulmasına ihtiyaç olduğunu kararlaştırmıştır. Bu çalışmalar için oldukça fazla malzeme, ayrıca 50 bin metre küp kereste, 6 milyon adet tuğla, 5 milyon adet çatı kiremidi gerekmektedir.

Yerel çapta bütün imkânlar kullanılmakta olup bu arada Ahıska, Adigön ve Aspinza ilçelerinde, her biri yılda 2 milyon tuğla ve kiremit kapasitesine sahip üç adet tuğla ve kiremit fabrikası inşaatı başlatılmıştır. Bu fabrikaların inşaatı 1946 ortalarına doğru tamamlanacak ve göçmen kolhozlarına yeterli miktarda tuğla ve kiremit sağlanacaktır. Yerel imkânların yetersizliği, gerekli çimento, inşaat demiri, boru, cam vb malzemelerin yokluğu yüzünden SSCB bazında yardım lazımdır. Sınır ilçelerindeki göçmen kolhozlarının kesin yerleşik hale gelmesi için Gürcistan Komünist (Bolşevikler) Partisi MK ve Gürcistan SSC Sovnarkomu (Başbakanlık), aşağıdakiler için ricada bulunmaktadır. (...)

B. BAKRADZE

Gürcistan SSC Halka Komiserleri (Bakanlar) Kurulu Başkanı (Başbakan)

K. ÇARKVİANİ

Gürcistan Komünist Partisi Merkez Komite Sekreteri

19 Kasım 1945, Sayı 1141c, Tiflis.

Çevirenin notu: Bu belge, Ahıska Türkleri sürgün edildikten sonra onların köylerine yerleştirilmiş Gürcü göçmenlerin istihdam, geçim, hayat şartları, konut gibi sorunlarıyla ilgili olarak Gürcistan makamlarının SSCB merkez kuruluşlarından maddî ve malî yardım istekleri hakkında fikir vermektedir. Belgenin, tercümesine gerek görmediğimiz

son kısmında konut inşaatı, tamir ve rehabilitasyon, su tesisatları için tahsis edilmesi istenen inşaat malzemesi, donanım, araç vb. sıralanmış, kurulacak inşaat işletmeleri, proje büroları, gerekli kadrolar belirtilmiş, SSCB Tarım Bankasından konut ve sus tesisatları inşaatı için istenen krediler kaydedilmiştir. Bununla birlikte adı geçen ilçelere ekmeçlik hububat tahsisi ve 1946'da kolhozların vergilerden muaf tutulması istenmiştir. Burada dikkat çeken husus, sürülmüş olan Türklerden 'Türki nüfus' yani Türkiye Türklerinden farklı bir halk diye bahsedilmesi; sürgün yerine de 'göç' kelimesi kullanılmasıdır. O sırada Ahıskalılar, sürgün yerlerinde ağır şartlarda zorunlu iskâna tabi tutuldukları halde, onların Ahıska'daki köylerine yerleştirilen Gürcülere refah ve rahatlık sağlamak için devletin maddî ve malî destek sağlaması, çok manidar olup akıselimin muhakemesine havale edilmiştir.

